

13. "Decision of the Constitutional Court of Ukraine in the constitutional provision of Zhashkiv District Council of Cherkasy Oblast on the official interpretation of the provisions of the part one and two of Article 32, part two, three of Article 34 of the Constitution of Ukraine № 2- рп / 2012 of January 20, 2012", *Visnyk Konstytutsiynoho sudu Ukrayiny*, 2012, no. 2, art. 14.
14. "Resolution of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe on the Right to Privacy no. 1165 1998", available at : <http://assembly.coe.int/main.asp?Link=/documents/adoptedtext/ta98/eres1165.htm>
15. Polivanova, D.Z. (2010), "International legal problems of the human right to privacy", Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.10, Institute of the state and right for the Russian academy of sciences, Moscow, Russia.
16. Weiler, P. and Myers, G. (2011), *Entertainment, Media and the Law : Text, Cases and Problems*, West.
17. "On Prevention and Counteraction of the Legalization (Laundering) of the Proceeds from Crime" : Law of Ukraine № 249-IV of November 28, 2002, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 2003, no. 1, art. 2.
18. Pozdnikin, P.Yu. (2010), "The right to privacy and freedom of expression : advisable balance", *Izvestiya vysshikh uchebnykh zavedeniy. Povolzhskiy region. Obshchestvennye nauki*, no. 3 (15), pp. 38-44
19. Decision of ECHR in the case of Von Hannover v. Germany (No. 2), available at : <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-109029#%7B%22itemid%22:%5B%22001-109029%22%5D%7D>
20. Decision of ECHR in the case of Axel Springer AG v. Germany, available at : <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-109034#%7B%22itemid%22:%5B%22001-109034%22%5D%7D>
21. Editor's Code of Practice, available at : <https://www.ipso.co.uk/IPSO/cop.html>
22. California Civil Code, available at : <http://www.leginfo.ca.gov/cgi-bin/displaycode?section=civ&group=01001-02000&file=1708-1725>
23. Decision of ECHR in the case of Flinkkilä and others v. Finland, available at : <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx#%7B%22dmdocnumber%22:%5B%22865969%22%5D,%22itemid%22:%5B%22001-98064%22%5D%7D>
24. "On Operative Investigation Activity" : Law of Ukraine № 2135-XII of February 18, 1992, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 1992, no. 22, art. 303.
25. Melvin Simensky, Thomas D. Selz, Robert C. Lind, Barbara Burnett, Charles A. Palmer and F. Jay Dougherty (2003), *Entertainment Law*, Lexis Nexis.
26. "On Information" : Law of Ukraine № 2657-XII of October 2, 1992, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 1992, no. 48, art. 650.

УДК 347.91/95

СТАДІЇ МЕХАНІЗМУ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Кімчинська С.В., асистент

*Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
вул. Коцюбинського, 2, м. Чернівці, Україна
sabina-kim88@mail.ru*

У статті досліджуються основні науково-теоретичні підходи до визначення поняття та змісту стадій механізму правового регулювання цивільних процесуальних правовідносини. Доведено, що пізнання сутності

таких процесуально-правових явищ, як стадії механізму правового регулювання, насправді відбувається за допомогою структурно-функціональних методів правового пізнання, тому послідовна трансформація окремих стадій механізму цивільного процесуального регулювання відбувається непомітно й нібито природно. Обґрунтовано, що в дослідженні цих структурних особливостей внутрішньої будови та взаємодії відокремлених стадій механізму цивільного процесуального регулювання закладені величезні потенційні можливості, що дозволяють розкрити багатофакторну залежність цивільного процесуального регулювання не тільки від нормативного аспекту правотворення, а й від культурного середовища, у межах якого виникають, змінюються та припиняються цивільні процесуальні правовідносини.

Ключові слова: механізм правового регулювання, стадії (етапи) механізму правового регулювання, механізм цивільного процесуального регулювання, стадії механізму цивільного процесуального регулювання, етапи механізму цивільного процесуального регулювання.

СТАДИИ МЕХАНИЗМА ГРАЖДАНСКОГО ПРОЦЕССУАЛЬНОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ

Кимчинская С.В.

*Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича,
ул. Коцюбинского, 2, г. Черновцы, Украина
sabina-kim88@mail.ru*

В статье исследуются основные научно-теоретические подходы к определению понятия и содержания стадий механизма правового регулирования гражданских процессуальных отношений. Доказано, что познание сущности таких процессуально-правовых явлений, как стадии механизма правового регулирования происходят при помощи структурно-функциональных методов правового познания, потому последовательная трансформация отдельных стадий механизма гражданского процессуального регулирования происходит незаметно и естественно. Обосновано, что при исследовании этих структурных особенностей внутреннего строения и взаимодействия стадий механизма гражданского процессуального регулирования заложены гигантские потенциальные возможности, которые позволяют раскрыть многофакторную зависимость гражданского процессуального регулирования не только от нормативного аспекта правотворчества, но и от социокультурного окружения, в рамках которого возникают, изменяются и прекращаются гражданские процессуальные правоотношения.

Ключевые слова: механизм правового регулирования, стадии (этапы) механизма правового регулирования, механизм гражданского процессуального регулирования, стадии механизма гражданского процессуального регулирования, этапы механизма гражданского процессуального регулирования.

THE STAGES OF THE MECHANISM OF CIVIL PROCEDURAL REGULATION

Kimchynska S.V.

*Chernivtsy national university named after J. Fedkovych, str. Cotsiubynsky, 2, Chernivtsy, Ukraine
sabina-kim88@mail.ru*

This article explores the main scientific and theoretical approaches to determination of the concept, content and varieties of stages of the mechanism of legal regulation of relations in civil proceedings. It is proved that knowledge of the essence of procedural and legal phenomena, like stages of civil procedure regulation mechanism, actually occurs through common structural and functional methods of legal knowledge. This is the reason why the consistent transformation of individual stages of civil procedure regulation mechanism seems to be seamless and natural. Singling out individual stages of the mechanism of regulation of civil procedure, the author suggests remembering that they have a relative nature, because complex “plexus” of their interdependencies is manifested primarily in the fact that the variation of actual legal regulation of specific life circumstance may result in overlap of some of these stages in time and start of their action at the same time. Thus, as an interim conclusion of this study, S.V. Kimchynska states that in the formulation of author’s vision of stages of the mechanism of regulation of civil procedure, she took into account two factors: 1) multilevel nature of complex relationships between all constituents of civil procedure regulation mechanism that in turn, leads to complications of stage structure of the investigated mechanism, 2) the effect and interdependence of stages of the mechanism of civil procedural regulation with elements of the internal structure on the mechanism, which, as proven above, relate to each other as a precondition for legal regulation (element) and form of its implementation (stage). It is grounded that the study of the structural features of the internal structure and the separated phases of civil procedure regulation mechanism has enormous potential that can reveal a multifaceted dependence of civil procedural regulation not only on the regulative aspect of law-making, but also on the cultural environment within which occurs formation, alteration and suspension of civil procedural relationships. Due to the above, the author suggests her own classification of stages of the mechanism of civil procedure regulation as follows: 1) development of civil procedural policy, which results in the adoption of the civil procedure act, 2) onset of legal fact in civil procedure, 3) emergence of civil procedure legal relations, their alteration or suspension, 4) adoption of judicial act (in the form of making decision, its resolution, issuance of court order, etc.) and its enforcement.

Key words: mechanism of legal regulation, stages (periods) of mechanism of legal regulation, mechanism of civil procedural legal regulation, stages of mechanism of civil procedural legal regulation, periods of mechanism of civil procedural legal regulation.

Питання стадійної будови механізму правового регулювання – одна зі складних і найбільш актуальних, теоретично та практично значимих для юриспруденції проблем, що здавна привертала до себе увагу вчених-правників, адже застосування й реалізація права є тією серцевиною, на яку спирається правове життя суспільства. Як справедливо, на нашу думку, наголошував

Ю.В. Кривицький, стадії правового регулювання є діяльними правовими феноменами [5, с. 77]. Це питання отримало різнобічну розробку в працях як фахівців із загальної теорії держави й права, так і галузевих юридичних дисциплін. Як пояснював В.Л. Яроцький, у наш час сама категорія механізму правового регулювання набула міжгалузевого значення, однак досі мало дослідженою залишається проблема змістовно-елементної характеристики його основних стадій [12, с. 18]. Дійсно, за окремими винятками, переважна частина робіт із цієї проблематики опублікована десятиліття тому, а їх квінтесенція здебільшого складається з виключно теоретичного розмежування окремих стадій механізму правового регулювання.

До висвітлення окремих проблемних питань стадійної будови загальнотеоретичного механізму правового регулювання в різні роки зверталися такі теоретики права, як А.А. Абрамова, С.С. Алексєєв, А.В. Барков, Є.В. Вавілін, Л.М. Завадська, Ю.В. Кривицький, В.О. Ленчик, О.Г. Лук'янова, М.Ю. Осипов, В.В. Янч та інші. Представники інших галузевих наук (А.С. Бахта, Р.Л. Гальчук, О.В. Дев'ятова, С.А. Кареліна, І.В. Кутюхін, С.П. Нарикова та ін.) здебільшого досліджували лише окремі аспекти механізму правового регулювання у вузькоспеціалізованих дисциплінах. Що ж стосується механізму цивільного процесуального регулювання, то в спеціалізованій літературі із цивільного процесуального права це питання розглядалося або у зв'язку з іншим предметом окремого дослідження, або як ілюстративно-демонстративний матеріал для аналізу загальних питань певних стадій правового регулювання. На сьогодні немає жодної монографії із цивільного процесу, що була б присвячена дослідженню стадій механізму цивільного процесуального регулювання.

Проте за останні роки соціально-економічні перетворення в Україні зумовили накопичення об'ємного емпіричного матеріалу й поставили на повістку дня величезну кількість нових проблемних і суперечливих питань, відповіді на які покликане надати цивільне процесуальне право. Як констатує О.В. Дев'ятова, останні зміни в механізмі кримінально-процесуального регулювання під впливом норм міжнародного права пов'язані з його трансформацією й модифікацією, що в поєднанні з безперервним виникненням у суспільстві нових ціннісних установок призводить до постійних змін у сутності загального механізму правового регулювання, у результаті чого досягається певний стан упорядкованості різних стадій механізму кримінально-процесуального регулювання [4, с. 134]. Проте, незважаючи на часткову розробку окремих складових досліджуваної проблеми, деякі її аспекти продовжують залишатися полемічними й дискусійними, адже досі існують незаповнені прогалини й невирішені аспекти цієї великої та складної проблеми. Однією з них є виокремлення стадій саме механізму цивільного процесуального регулювання, їх співвідношення з елементами внутрішньої структурної будови всіх підсистем механізму цивільного процесуального регулювання та їх вплив на функціонування такого механізму в цілому.

Мета нашого дослідження – вивчення змісту й окремих стадій механізму цивільного процесуального регулювання. Ця мета досягається шляхом постановки й послідовного виконання таких науково-теоретичних завдань: 1) окреслення сучасного стану теоретичних уявлень про стадії механізму правового регулювання, 2) формулювання власного визначення поняття «стадії механізму цивільного процесуального регулювання», 3) виокремлення стадій механізму цивільного процесуального регулювання.

Гносеологічні передумови розробки поняття та класифікації стадій механізму цивільного процесуального регулювання перебувають наразі в площині уточнення проблеми праворозуміння й конкретизації низки її похідних, що обумовлюється широким діапазоном запропонованих ученими-процесуалістами підходів до визначення цього функціонально-практичного аспекту дії механізму цивільного процесуального регулювання. На нашу думку, проведені дослідження у сфері практичної дії механізму цивільного процесуального регулювання мають в ідеалі спиратися на єдиний категоріально-понятійний апарат та однакові методологічні підходи в правопізнанні. Однак станом на сьогодні досліджуваний правовий феномен продовжує зазнавати неоднозначного правотлумачення внаслідок використання нееквівалентних відповідників стадіям механізму цивільного процесуального регулювання. Так, досить часто замість поняття «стадії правового регулювання» вчені використовують поняття «етапи» (наприклад, В.А. Шабалін [10, с. 120-125], А.С. Бахта [1, с. 7] та інші). На нашу думку, така видозміна не є вдалою, адже, за визначенням тлумачного словника С.І. Ожегова, саме стадії – це поняття, що відображає послідовність вчинення певних дій [6, с. 761], натомість етап означає проміжок у часі, ділянку чи відрізок шляху (наприклад, етап авторалі) [6, с. 1302]. Як бачимо, більшість авторів, які вивчають структуру механізму

цивільного процесуального регулювання (у тому числі й ті, чії думки ми навели вище), оперують поняттями «стадії механізму правового регулювання» та «етапи механізму правового регулювання» без врахування особливостей їх семантичного походження, що є неприпустимим для об'єктивного правопізнання. При цьому, безумовно, стадії та етапи в досліджуваному контексті виступають парною юридичною категорією, що може бути застосована до юридичних механізмів будь-якого різновиду та галузевої приналежності. Їх використання в літературі пов'язано, на нашу думку, зі ступенем деталізації досліджуваних об'єктів, оскільки обидва поняття здатні визначати лише внутрішню структуру процедури механізму цивільного процесуального регулювання. Проте на відміну від стадій механізму цивільного процесуального регулювання (як цілком автономних процесів, кожен із яких має власну мету та здатен вплинути на перебіг цивільних процесуальних правовідносин) етапи, навпаки, самостійного правового значення не матимуть і поодиночі не спроможні привести до юридично значимого результату. Тому більш влучним і доречним, з нашої точки зору, для позначення структурних складових послідовного функціонування механізму цивільного процесуального регулювання є поняття «стадія», під якою ми розуміємо послідовне втілення в практичну площину ефективного впливу складових елементів внутрішньої будови механізму цивільного процесуального регулювання на перебіг цивільних процесуальних правовідносин у ході здійснення цивільного судочинства.

Досліджуючи стадії механізму правового регулювання, науковці переважно прирівнюють або в інший спосіб пов'язують кількість і види стадій відповідного механізму з його елементами. Зокрема, О.О. Отраднова відзначає, що стадії процесу регулювання відповідають трьом основним елементам механізму правового регулювання: нормам права, правовідносинам, актам реалізації [7, с. 12-13]. Такої ж точки зору дотримується І.В. Рукавішнікова, яка також обмежує стадії механізму правового регулювання його складовими елементами [8, с. 217]. Вищезгаданий підхід видається нам методологічно помилковим, адже призводить до того, що під час висвітлення змісту механізму цивільного процесуального регулювання як однопланові розміщуються в одному синонімічному ряді різнопорядкові явища й категорії, незалежно від тієї ролі, яку вони виконують для ефективного функціонування механізму цивільного процесуального регулювання. Як влучно відзначає А.С. Бахта, подібне співвідношення неможливо застосувати щодо механізму правового регулювання, адже його складові частини не можуть одночасно бути стадіями роботи цього механізму. Відповідно, продовжує вчений, і називатися вони мають по-різному, залежно від того, чи йдеться про влаштування цього механізму (його складових елементів) або про його послідовну дію (стадійну роботу) [1, с. 39].

Інтерес до проблеми стадійності механізму правового регулювання є значним і в загальній теорії права, і в галузевих науках, що обумовлено прагненням якомога повніше пізнати це правове явище та з'ясувати його справжній зміст і призначення у впливі на суспільні відносини. Наприклад, за словами О.Ф. Скакун, механізм правового регулювання – це складний процес, який складається з таких стадій: 1) перша стадія визначає загальну дію юридичних норм, які регламентують умови виникнення прав та обов'язків, повноважень і відповідальності суб'єктів; 2) друга стадія пов'язана з виникненням конкретних прав та обов'язків, тобто з виникненням правовідносин; 3) третя стадія виникає у випадку неправомірної поведінки суб'єкта [9, с. 546]. Поділяє цю точку зору також В.М. Вітрук, яка вважає, що в механізмі правового регулювання змінюються такі стадії: 1) регламентація суспільних відносин, які потребують правового опосередкування; 2) дія юридичних норм, у результаті чого виникають, змінюються та припиняються суспільні відносини; 3) реалізація прав та обов'язків, за якої правове регулювання досягає своєї мети – втілюється в поведінку конкретних суб'єктів права [3, с. 16]. Такі ж позиції відстоює й О.О. Отраднова, яка виділяє три основні стадії механізму правового регулювання: 1) це власне регламентування суспільних відносин; 2) дія правових норм, у результаті чого виникають або змінюються правовідносини, змістом яких є права й обов'язки конкретних осіб; 3) реалізація прав та обов'язків суб'єктів правовідносин, коли правове регулювання досягає своєї мети [7, с. 13].

Натомість до прибічників того, що механізм правового регулювання складається з 4 стадій, належить, зокрема, В.Л. Яроцький, який стверджує, що механізм правового регулювання в динамічному аспекті варто розглядати в межах чотирьох послідовно змінюючих одна одну основних стадій: 1) юридичної регламентації суспільних відносин; 2) виникнення суб'єктивних прав та обов'язків; 3) реалізації суб'єктивних прав і виконання обов'язків; 4) застосування права [12, с. 18].

Спектр різноманітних підходів до визначення кількості та змісту стадій механізму правового регулювання пояснюється, з нашої точки зору, тим, що стадійний характер притаманний багатьом

явищам правової дійсності та виражається через спільні закономірності їх побудови й функціонування. Проте перспективність і водночас складність загальнотеоретичного узагальнення стадій механізму правового регулювання для екстраполювання прогресивних положень у площину цивільного процесуального регулювання полягає в тому, що самостійні різновиди стадій мають розрізнену за ступенем розвитку процесуальну форму, різні часові межі застосування та відмінні особливості змісту. При цьому структурно-діяльнісний методологічний підхід до розуміння змісту механізму цивільного процесуального регулювання, який ми вважаємо найбільш оптимальним для повноцінного розкриття його сутності, не означає ігнорування тієї обставини, що функціонування досліджуваного механізму хоча і є важливою й самостійною, проте все ж таки складовою частиною загальнотеоретичного механізму правового регулювання, що у свою чергу входить до складу правової системи, яка є юридичним проявом соціального життя суспільства, різноманітні сфери якого знаходяться в системній взаємодії й постійному взаємозв'язку. У цьому розумінні, здавалось би, що найпростішим шляхом для конструювання моделі стадійної будови механізму цивільного процесуального регулювання як підвиду загального механізму правового регулювання було б автоматичне запозичення у сферу цивільного судочинства виділених теоретиками права трьох основних стадій, доповнивши кожна з них притаманними цивільному процесу складовими, а саме: 1) видання норми цивільного процесуального права; 2) виникнення, зміна чи припинення цивільного процесуального правовідношення; 3) прийняття судового акта правореалізації.

Проте оскільки функціонування механізму цивільного процесуального регулювання здійснюється під впливом зовнішніх у відношенні до нього факторів, як процесуального, так і непроцесуального характеру, то виокремлення цього сегмента правового регулювання за послідовними стадіями – завдання вкрай складне й неординарне. Також у силу того, що механізм цивільного процесуального регулювання є надзвичайно складним і багатофункціональним правовим явищем, то й стадії, які він проходить у послідовності від свого розвитку до припинення, також є комплексно організованими й у свою чергу також поділяються на підстадії. У будь-якому випадку стадії механізму цивільного процесуального права завжди є більш-менш розтягнутим у часі, триваючим процесом, який починається з логічної побудови й закріплення правила обов'язкової поведінки (спочатку у вигляді цивільної процесуальної політики, після цього – у нормі цивільного процесуального законодавства, і постійно – у цивільній процесуальній правосвідомості та правовій культурі всіх учасників цивільного судочинства) і закінчується, за загальним правилом, з припиненням відповідних цивільних процесуальних правовідносин.

Таким чином, вважаємо за необхідне резюмувати, що під час формулювання авторського бачення стадій механізму цивільного процесуального регулювання нами були враховані дві обставини: 1) багаторівневий характер комплексних взаємозв'язків між усіма складовими компонентами механізму цивільного процесуального регулювання, який у свою чергу призводить до ускладнення стадійної будови досліджуваного механізму; 2) вплив і взаємообумовленість стадій механізму цивільного процесуального регулювання з елементами внутрішньої структури цього механізму, які, як було доведено вище, співвідносяться між собою як передумова правового регулювання (елемент) і форма його реалізації (стадія). Як відзначав М.Г. Шарце, правове регулювання являє собою складний і тривалий процес, який розпадається на стадії, на кожній із яких «працюють» особливі правові засоби, з яких потім складаються основні елементи механізму правового регулювання [11, с. 11].

Враховуючи вищенаведене, вважаємо логічним продовженням розглянутого питання пропозицію власної класифікації авторських стадій механізму цивільного процесуального регулювання:

- 1) вироблення цивільної процесуальної політики, результатом якої є прийняття цивільного процесуального закону;
- 2) настання цивільного процесуального юридичного факту;
- 3) виникнення цивільних процесуальних правовідносин, їх зміна або припинення;
- 4) прийняття судового акта (що відбувається у формі ухвалення рішення, постановлення ухвали, видання судового наказу тощо) та його виконання.

Виділяючи окремі стадії механізму цивільного процесуального регулювання, варто, на нашу думку, пам'ятати, що вони мають порівняно відносний характер, адже комплексні «сплетіння» їх внутрішніх взаємозв'язків проявляється насамперед у тому, що варіативність фактичного правового регулювання конкретної життєвої обставини може призвести до того, що окремі з перерахованих стадій збігатимуться в часі й розпочинатимуть свою дію одночасно. Як зауважував А.І. Бобильов, основні

стадії процесу правового регулювання виділяються у зв'язку з тим, що сама система розтягнута в часі чи, інакше кажучи, має відправний початок і завершення, а тому її «розчленування» на стадії й елементи є певною мірою умовним, проте їх розмежування є необхідним для вивчення й усвідомлення сутності процесу правової регламентації суспільних відносин у діях права на різних рівнях його реалізації [2, с. 107-108].

У цілому пізнання сутності таких процесуально-правових явищ, які в юридичній науці позиціонуються як «стадії», насправді відбувається за допомогою структурно-функціональних методів правового пізнання, які призводять до того, що послідовна трансформація окремих стадій механізму цивільного процесуального регулювання відбувається непомітно й нібито природно. За такого локального підходу згадані вище особливості конкретних стадій належного функціонування механізму цивільного процесуального регулювання не тільки не виявляються, а й дещо нівелюються, хоча в дослідженні цих структурних особливостей внутрішньої будови та взаємодії відокремлених стадій механізму цивільного процесуального регулювання закладені величезні потенційні можливості, що дозволяють розкрити багатофакторну залежність цивільного процесуального регулювання не тільки від нормативного аспекту правотворення, а й від культурного середовища, у межах якого виникають, змінюються та припиняються цивільні процесуальні правовідносини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бахта А.С. Механизм уголовно-процессуального регулирования : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.09 / А.С. Бахта ; Дальневосточный юридический институт Министерства внутренних дел Российской Федерации. – М., 2011. – 518 с.
2. Бобылев А.И. Механизм правового воздействия на общественные отношения / А.И. Бобылев // Государство и право. – 1999. – № 5. – С. 104-110.
3. Витрук В.Н. Общая теория правового положения личности / В.Н. Витрук. – М. : Норма, 2008. – 210 с.
4. Девятова О.В. Решения Европейского суда по правам человека в механизме уголовно-процессуального регулирования : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / О.В. Девятова ; Удмуртский государственный университет. – Ижевск, 2007. – 287 с.
5. Кривицький Ю.В. Механізм правового регулювання в сучасній теорії права / Ю.В. Кривицький // Часопис Київського університету права. – 2009. – № 4. – С. 74-79.
6. Ожегов С.И. Толковый словарь русского языка / С.И. Ожегов ; под ред. Н.Ю. Шведовой. – М. : Зерцало, 2012. – 1376 с.
7. Отраднова О.О. Проблеми вдосконалення механізму цивільно-правового регулювання деліктних зобов'язань : монографія / О.О. Отраднова. – К. : Юрінком Інтер, 2014. – 328 с.
8. Рукавишникова Н.В. Метод в системе правового регулирования общественных отношений / Н.В. Рукавишникова // Правоведение. – 2003. – № 1. – С. 217-223.
9. Скакун О.Ф. Теория государства и права : учебник / О.Ф. Скакун. – Х. : Консум ; Ун-т внутр. дел, 2000. – 752 с.
10. Шабалин В.А. Системный анализ механизма правового регулирования / В.А. Шабалин // Сов. гос-во и право. – 1969. – № 10. – С. 123-127.
11. Шарце М.Г. Механизм правового регулирования / М.Г. Шарце. – М. : Изд-во университета дружбы народов, 1988. – 48 с.
12. Яроцкий В.Л. Характеристика основных стадий механизма цивільно-правового регулювання / В.Л. Яроцкий // Право України. – 2010. – № 12. – С. 18-24.

REFERENCES

1. Bakhta, A.S. (2011), "Mechanism of criminal procedural regulation", Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.09, Far-Eastern legal institute of Ministry of internal affairs of Russian Federation, Moscow, Russia.
2. Bobylev, A.I. (1999), "Mechanism of legal influence on public relations", *Hosudarstvo i pravo*, no. 5, pp. 104-110.

3. Vitruk, V.N. (2008), *Obshchaya teoriya pravovogo polozeniya lichnosti* [General theory of the legal status of the individual], Norma, Moscow, Russia.
4. Devyatova, O.V. (2007), "Decisions of the European Court of Human Rights in the mechanism of criminal procedural regulation", Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.09, Udmurtiya state university, Izhevsk, Russia.
5. Krivitskiy, Yu.V. (2009), "Mechanism of legal regulation in the modern theory of law", *Chasopis Kiyivskoho universitetu prava*, no. 4, pp. 74-79.
6. Ozhegov, S.I. (2012), *Tolkovyy slovar russkoho yazyka* [Dictionary of the Russian language], Zertsalo, Moscow, Russia.
7. Otradnova, O.O. (2014), *Problemi vdoskonalennya mekhanizmu tsivilno-pravovoho reguluyannya deliktikh zobov'yazan : monohrafiya* [Problems of improvement of the mechanism of civil and legal regulation of tort liability : monograph], Yurinkom Inter, Kyiv, Ukraine.
8. Rukavishnikova, N.V. (2003), "Method in the system of legal regulation of social relations", *Pravovedenie*, no. 1, pp. 217-223.
9. Skakun, O.F. (2000), *Teoriya gosudarstva i prava : uchebnik* [Theory of state and law : textbook], Konsum, Kharkiv national university of internal affairs, Kharkiv, Ukraine.
10. Shabalin, V.A. (1969), "System analysis of the mechanism of legal regulation", *Sovetskoe gosudarstvo i pravo*, no. 10, pp. 123-127.
11. Shartse, M.G. (1988), *Mekhanizm pravovoho regulirovaniya* [Mechanism of legal regulation], Izd-vo universiteta druzhby narodov, Moscow, Russia.
12. Yarotskiy, V.L. (2010), "Characteristics of the main stages of the mechanism of civil legal regulation", *Pravo Ukrayiny*, no. 12, pp. 18-24.

УДК 347.451.031

ОСНОВНІ ПРАВА СПОЖИВАЧІВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ: ПОНЯТТЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА

Ружицька Є.О., аспірант

*Інститут держави і права імені В.М. Корецького,
вул. Трьохсвятительська, 4, м. Київ, Україна
EvgeniaO.R@mail.ru*

Статтю присвячено дослідженню поняття прав споживачів, а також характеристик їх прав, передбачених відповідним нормативно-правовим актом. У статті детально досліджено права, якими наділяються споживачі в цивільно-правових відносинах.

Ключові слова: споживач, права споживачів, інформація, право на інформацію, товар, якість, безпека продукції, моральна та матеріальна шкода, об'єднання споживачів.

ОСНОВНЫЕ ПРАВА ПОТРЕБИТЕЛЕЙ ЗА ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВОМ УКРАИНЫ: ПОНЯТИЕ И ХАРАКТЕРИСТИКА

Ружицкая Е.О.

*Институт государства и права имени В. М. Корецкого, ул. Трехсвятительская, 4, г. Киев, Украина
EvgeniaO.R@mail.ru*

Статья посвящена исследованию понятия прав потребителей, а также характеристике их прав, которые предусматриваются соответствующим нормативно-правовым актом. В статье подробно исследуются права, которыми владеют потребители в гражданско-правовых отношениях.

Ключевые слова: потребитель, права потребителей, информация, право на информацию, товар, качество, безопасность продукции, моральный и материальный вред, объединение потребителей.